

El patrimoni històric, cultural i natural de Breda més enllà del monestir i la terrissa.

Les fonts breddenques.

Oscar Farrerons Vidal

Doctor arquitecte

Adrià Corella Moragas

Fotògraf

Introducció

Breda és un petit municipi de La Selva de tan sols 5 quilòmetres quadrats, però en canvi amb una població de quasi 4.000 habitants. El terme municipal queda acotat entre la Riera de Breda a l'oest i el torrent de Repiaix a l'est, a l'anomenada Plana de Breda, a una altitud de 169 m. sobre el nivell del mar al centre de la vila. Breda limita a llevant amb el municipi de Sant Feliu de Buixalleu i a ponent amb el de Riells i Viabrea, formant una estreta franja municipal que al nord confina amb el coll de n'Orri i pel sud té al seu vèrtex prop de l'estació de tren de Viabrea. De la seva limitada superfície sols pertany al Parc Natural del Montseny l'angle nord-oriental, corresponent en gran mesura amb la conca del Repiaix entre el torrent de Vilaseca i els Terressos, tot i això els bredencs tenen una gran consciència de pertànyer al Montseny, ja sigui per la presència propera de Montsoriu o per les magnífiques vistes montsayenques que es veuen des dels seus carrers i camps.

El nucli antic de Breda és un centre històric d'estil romànic, declarat bé cultural d'interès nacional, que es va originar a partir del monestir benedictí de Sant Salvador fundat l'any 1038 pels vescomtes de Cabrera. La terrissa ha estat des de sempre una activitat manufacturera important que s'ha anat modernitzant i actualment encara és un dels elements culturals i comercials (a més de fabrils) que identifiquen Breda. Però en aquest article us volem parlar de les fonts de Breda, un gran patrimoni històric, natural i cultural que a vegades ha passat desapercebut eclipsat pel monestir i la terrissa bredenca. A Breda tenim identificades 13 fonts urbanes, 8 de boscanes, i 6 fonts ja perdudes a hores d'ara.

Entre aquest conjunt de brolladors en destaquen fonts històriques com les del Novè Centenari o la de la plaça del Convent; altres belles fonts arranjades per la indústria terrissera com les que trobem als carrers Còdols, Barcelona, o Sant Antoni; fonts amb passat il·lustre com la can Xifré; o d'altres que caldria millorar el seu manteniment, com la font Nova, la d'en Duran o la de Can Graupera; televisives com la de la Ratica; fonts encisadores com la Pintoresca i la de Ca l'Erola; fonts modernes com les de les places Independència i Bassa del Molí. Malauradament també hi ha fonts actualment desaparegudes com la Cal Gall, la de la Perdueta, la de Cal Batlle, la del Petricó, o la font de Cal Vila. I d'altres situades en espais privats en que no s'hi pot accedir, com la font de Can Cortina. Totes les fonts i el recorregut proposat el podeu veure a l'annex final d'aquest article¹.

Anem a veure les fonts!

Comencem el nostre recorregut després de visitar el monestir de Sant Salvador i el museu Aragay a la plaça de la Vila. Per darrera del l'absis passem a la plaça del Convent on podem beure de la font que és situada a l'angle sud-oest de la plaça.

¹ Consultable també a: <https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1WKFAQ2RVCrdkE5sLukVG1T-07DDM&ll=41.74973956551858%2C2.562915089996295&z=15>

Font de la plaça del Convent

Hi ha 2 fonts que s'obren a Breda amb l'arribada de l'aigua corrent al municipi el 1917. Una d'elles és la de la plaça del Dr. Rovira i l'altra és la de la plaça del Convent (tot i que abans ja hi havia un pou en el mateix emplaçament).

La font és situada annexa al pou original d'on es proveïa d'aigua Breda. Es tracta d'un senzill polsador encastat a la paret del prisma de base octogonal que mira cap a la plaça. Sota del polsador una vella pica de pedra rectangular recull l'aigua sobrant fins al drenatge. Tot el conjunt de font i pou fou restaurat amb senzillesa a la tardor 2016 per recuperar la dignitat perduda, refent la cúpula que cobria el pou, i arrebossant de nou l'obra, amb acabat pintat en color terròs. Alguna casa propera és restaurada però moltes d'altres immediates seria necessari recuperar per dignificar el lloc en conjunt.

El Convent que dona nom a la plaça és un edifici que ha estat al llarg de la història hospital, convent i centre educatiu. És situat tot just darrera del monestir, una obra inclosa a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. La data primigènia de la seva construcció és 1355, com a hospital, tot i que pels volts de 1576 l'hospital es traslladà i aleshores l'edifici serà ocupat per monges com a convent i després, gràcies al llegat de la fundadora Maria Fortuny, obriren una escola de nenes a finals del segle XIX, que fou operativa fins 1924. Després, entre 1928 i 1972, estigueren al càrrec de l'escola les religioses del Sagrat Cor. Quan l'escola quedà en desús l'edifici fou cedit a l'Ajuntament que el destinà a casal de gent gran.

Tot seguit agafem el carrer del Convent en direcció ponent fins al carrer del Prat on girem a la nostra esquerra fins arribar a la plaça del dr. Rovira, on al seu extrem sud-est trobem la font del Novè Centenari.

Font del Novè Centenari

La font del Novè Centenari ha tingut fins a 3 formes diferents al llarg de la història. Una primera quan es va inaugurar al 1917 (per celebrar l'arribada de l'aigua corrent), una segona quan es va reformar l'any 1927, amb aires modernistes, i una tercera al 1968 per commemorar els nou segles que s'havia consagrat l'església del monestir de Sant Salvador, quan se li dona la forma actual. En tots els casos la font sempre ha restat al mateix lloc, a la cantonada sud-est de la plaça, i és per això que antigament rebia el nom de font de la plaça del dr. Rovira.

La primitiva font de 1917 era un broc que emanava aigua d'una paret enguixada d'uns dos metres de alçada. L'any 1927 l'obra va ser millorada amb unes pilastres laterals a ambdós costats de la paret, i a la vegada coberta amb un frontis neoclàssic amb ceràmica acolorida coronat per dos grans gerros ceràmics.

L'actual font del Novè Centenari és un gran roc de granit amb el nom i la data cisellats i pintats en negre. El broc de la font és el cap d'un animal fantàstic (potser un drac) situat sobre una gran pica de pedra a nivell de paviment.

Font del Novè Centenari presidint la plaça del dr. Rovira.
(Foto: Adrià Corella)

Just davant de la font s'inicia el carrer Barcelona, per on caminarem 200 metres a sud fins a la propera font, que trobem annexa a la façana de la casa nº46.

Font del carrer Barcelona

Construïda al 1992 per l'Associació de Veïns, i com les altres amb l'assessorament artístic de Mª Teresa Mas i Pietro Scremin i el suport de l'Ajuntament. El seu petit broc raja de la boca d'un sol de ceràmica dins d'un nínxol de trencadís de color grog, amb les flamades del sol en grog més brillant. Sobre del sortidor hi ha també en ceràmica una representació dels quatre constituents fonamentals: foc (element purificador que impulsa l'energia i la força), aire (element invisible que estimula els somnis i els anhels), terra (element sòlid que impulsa els costums i les tradicions) i l'aigua (element refrescant per a canvis i transformacions). Tot el conjunt està emmarcat en obra de totxana a sardinell amb coberta de teula, i un fris al·legòric amb estris ceràmics. El conjunt ceràmic es signat a l'angle inferior dret del frontis pel ceramista Ramon Samon.

Descendim 100 metres més pel carrer Barcelona fins arribar a la carretera, que creuem amb compte, per pujar pel camí de Santa Anna en direcció sud-est que en 430 metres d'ascensió ens portarà fins a l'ermita de Santa Anna sobre al turó homònim.

Font de Santa Anna.

La font té una posició central en el privilegiat entorn de l'ermita, tot i que lamentablement en l'actualitat no raja, ni tampoc té broc. Es tracta d'una construcció troncopiramidal pètria amb el gran pedró sobre d'on estava el broc original. Les lletres amb el nom de la font estan cisellades a la pedra amb la data 1882 a dalt i 1985 a baix (de la darrera actuació). El conjunt està al peu del camí, en una agradable zona verda amb alzines i suredes, i prop de la font una taula rodona amb bancs de pedra que l'acompanyen per fer una de les tradicionals fontades. Si us ha agafat set, a uns metres de l'ermita hi ha una font d'obra nova d'on podreu beure.

Font de Santa Anna lligada a la història de l'ermita homònima (Foto: Adrià Corella)

L'ermita de Santa Anna és datada des de 1624, i en consta una benedicció del 1789. Històricament cada 26 de juliol s'hi celebrava Santa Anna, i es celebrava un aplec de sardanes amb la efígie de la santa fins la crema de la imatge el 1936. Al 1942 es fer una nova imatge que tornà a presidir el santuari. En els darrers anys es celebra la Diada Nacional de l'11 de setembre fent un canvi de senyera a les 12 de la nit del dia 10, amb gran i patriòtica assistència. Des del juliol de 1996 una majòlica ceràmica adossada al mur de l'ermita explica amb un poema de Joan Garnatxe perquè els fills de Breda han volgut posar la senyera:

*Damunt d'un preuat turó,
sense límits d'horitzó,
els fills de Breda han volgut
arborar dues senyeres,
curulles de contingut
i companyes de tresqueres.
Una és gresol de la fe
que els il·lumina el seu ser
i els deixonda amb la campana.
És l'ermita de Santa Anna.
L'altre simbolitza el poble.
És l'ensenya catalana
que els uneix, els agermana
i els sadolla d'hàlit noble.*

Des del turó mirant a ponent, a tocar la riera de Breda podem veure Cal Gall i l'urbanització residencial Riells darrera. Prop hi havia la malaguanyada font de cal Gall.

Un cop hem vist les panoràmiques que ens regala el Turó de Santa Anna, ens dirigim a visitar la font del carrer Sant Antoni. Per arribar-hi hem de desfer el camí del turó. Un cop iniciem la remuntada per la carretera d'Arbúcies podem trobar Can Cardona, cases modernistes amb molt d'encant. Arribem al carrer Santa Anna, l'agafarem i buscarem l'encreuament fins al carrer Sant Antoni on es troba la font que busquem.

Font del carrer Sant Antoni

Data dels anys 90, va ser construïda per l'Associació de Veïns Vilatans de Breda (AVVB), amb l'assessorament artístic de la Mª Teresa Mas i Pietro Scremin, el suport de l'Ajuntament, i la participació dels Gegants i Grallers de la Batllòria. Com la majoria que es van construir en aquestes dates, la seva característica és l'ús de la ceràmica per realçar l'obra. Tota la font està encastada en el mur d'una casa, i recoberta de ceràmica de color marró, però amb un baix relleu irregular de color blau que simbolitza el fil d'aigua que arriba al broc, amb un efecte gràfic ben aconseguit. Per sobre en destaca peces irregulars de color terracota i una gran espiral groguenca que podria ser el sol. A un dels laterals hi ha elements ceràmics irreconeixibles. La pica quadrada de pedra es sostinguda per una massa de pedres de riu toscament rejuntades. El conjunt ceràmic es signat a l'angle superior dret pel ceramista Jordi Camprubí.

Ens encaminem ara una altra font urbana de gran història bredenca, la font del carrer dels Còdols. Per arribar-hi tornem a la carretera, principal via urbana del poble, i seguim pujant fins a la confluència dels carrers Nou, Sant Sebastià, Còdols i la pròpia carretera. A mà dreta trobem la font del carrer dels Còdols (popularment també anomenat carrer de les Monges).

Font del carrer del Còdols

També anomenada font de Sant Jordi i font de la plaça Trunes. La font és encastada al tester d'una casa amb façana cap a la plaça Trunes, just al costat de la finestra. Està presidida pel gran indicador de la seva data original de 1926, tota perimetrejada amb motlures de ceràmica marró. El divendres 27 de setembre de 1996 es va inaugurar la seva reforma, emmarcada dins d'un seguit d'actes organitzats amb motiu de l'homenatge a bredencs distingits i d'una exposició a la Casa de Cultura de "La Caixa".

El polsador de l'aigua es centrat a una representació clàssica del mite de Sant Jordi matant el dragó, tota ella de ceràmica policromada, original de la ceramista Anna Majò. La pica de pedra és l'original de 1926 i està a dos pams del nivell del terra.

Descendim el carrer dels Còdols fins a trobar el carrer de Gaserans, un cop trobem el Poliesportiu, el voregem i ens acostem a la masia Can Xifré, masia de la qual pertany la font, que es troba a pocs metres de la casa, prop de la bassa circular. La masia Can Xifré apareix ja en un fogatge de 1595, tot i que hi ha notícies de Gaspar Xifré de Breda que es remunten a 1462. Actualment és la seu del Centre Excursionista de Breda i el Club de Petanca.

Font de Can Xifré

Una de les fonts més boniques de Breda, però malauradament està malmesa tant per el pas dels anys com pel menyspreu de certa gent... És una font que data de 1923, amb decoració d'influència modernista, amb rajoles que antigament eren de color blanc, blau i rosa amb decoració geomètrica i floral, però ara costa de veure.

La font consta d'un parell de bancs amb una taula al centre (actualment a terra) i té una sèrie de rajoles amb els casaments de la família de la casa pairal (semblen 3 generacions familiars):

Joaquim Bargalló Anglora – Rosa Campañà Ribas 1923

Rosa Bargalló Campañà – Josep Saurí Vilar 1951

Joaquim Saurí Bergallo – Francesca Massuet Vives de la Cortada 1986

Al centre podem trobar un escrit firmat per Rosa Bergalló de Saurí que diu així:

El menú de la casa.

*Brut de cara, espitregat amb el
cabell embullat i amb els ulls plens
d'alegria en els llavis picardia, en el
gest ardit i fort i en el parlà tot
dolçor.*

*És el virolet vivent, xerraire, murri,
dolent, el cor ple de salut que li
transpira pel rostre, és el nano, és el
menut, és el rei de casa nostra.*

Font de Can Xifré, esperant una necessària restauració (Foto: Adrià Corella)

Dos-cents cinquanta metres aproximadament al sud de la font de Can Xifré, prop de la riera, on avui hi ha unes naus industrials, hi havia l'actualment desapareguda font de Cal Batlle.

De la font de Can Xifré continuant pel carrer Gaserans a l'est arribem a Pompeu Fabra que ascendim en 190 metres fins arribar a l'avinguda Verge de Montserrat, i d'aquí per la dreta fins el carrer de Dolors Callol, i ara ja cap a sud a la nau de Ceràmiques Graupera. Seguim pel vial que voreja la nau, i al final, per un caminó arribem a la Riera de Repiaix, on podrem baixar per veure la font de Graupera.

Font de Graupera.

La font aboca la seva minsa aigua a la Riera del Repiaix. També podria ser l'anomenada font de l'Aleix, que consta perduda en algunes publicacions.

El corriol per accedir-hi és brut, amb molt pendent, i cal anar en compte per no desplomar-se riera abaix. El broc per on surt un migrat rajolí d'aigua és un petit tub d'acer verdós. Sobre de la font hi ha un gran forat a l'espadat de la muntanya, d'on entre pedres arrodonides de riu podeu observar el biot original de l'aigua.

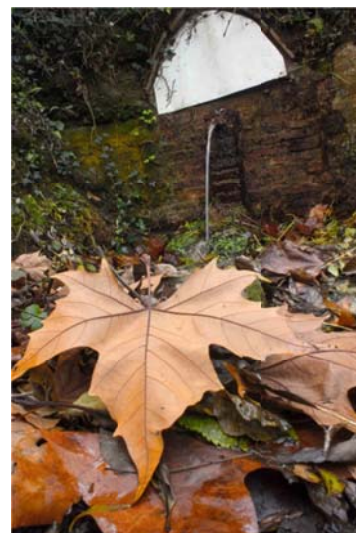
A l'altre costat de la riera, hi ha Cal Gabatx, i prop hi havia la històrica font de la Perdiueta, que ara no es troba.

De tornada al frontal de la nau, pels carrers Dolors Callol i Independència en 600 metres en direcció nord arribem a la bonica plaça de la Independència, que suposa una fita d'entrada al poble venint d'Arbúcies per la carretera GI-552. Aquí també hi trobareu una moderna font per al gaudi dels infants que no paren de jugar a la plaça. Ara cal caminar primer per la vorera i després pel voral de la carretera uns 650 metres més fins a l'encreuament de la carretera GIV-5221. Aquí entrem a dreta vorejant el camp i el límit de l'empresa Metral, i per un viarany descendim una mica fins a la font d'en Duran.

Font d'en Duran.

Una font que brolla molt, que permet fruir de l'ombra dels pollancres i verns que l'envolten. Antigament es podia creuar a l'altre banda del Repiaix i arribar als prats verds, actualment està ple de bardisses i l'accés és molt difícil.

D'un mur de totxana amb una pilastra central en surt una canella d'acer per on raja l'aigua abocada al verdet del terra. La mina de la deu és sobre del broc, en una capelleta ara tancada per un material que en desllueix la font.

Font d'en Duran a la tardor
(Foto: Adrià Corella)

Per anar a la següent font no ens cal tornar a la carretera. Podem resseguir el marge dels camps de farratges uns 100 metres a nord fins trobar el camí que baixa cap a la riera de Repiaix i sota la font de la Ratica.

Font de la Ratica.

Si voleu anar en cotxe a aquesta font, just davant de la masia de Can Rafeló hi ha un petit descampat per aparcar, per on baixar el camí a la font de la Ratica. L'aigua de la font és molt similar a la de la font de Can Duran ja que es troben a pocs metres.

La font està ubicada sota les arrels d'un gran alzina. També es coneguda com a font de l'Arbre Màgic, a causa d'una famosa sèrie televisiva que es va rodar a Breda (Ventdelplà), on s'hi van produir varies escenes. A la seva esquerra hi ha una petita bassa (actualment buida i bruta) que antigament es feia servir de safareig.

En uns anàlisis portats a terme els darrers anys i presentats a la revista La Sitja del Llop van donar com a resultat nivells de nitrats superiors a 50 mg/l. cosa que converteix les seves aigües en no potables.

Prenem direcció nord tenint el torrent a la nostra dreta caminant entre un camp de plataners fins trobar el sender PR-C 201. Creuem el torrent pel pont del Mut i a l'arribar a la cruïlla de caminois abandonem el PR i pel viarany de l'esquerra pugem fins a la carretera GI-522, que creuem vigilants per anar a la font Nova. La font queda just a sota del pont del Torrent de Vilaseca. Antigament podies aparcar el cotxe a una entrada de camí a mà esquerra, inclús alguns valents baixaven en automòbil fins quasi davant per carregar les seves garrafes d'aigua, però ara les bardisses s'ho han menjat tot.

Font Nova.

Ara l'únic accés net que hi ha fins la font es troba en un corriol just a pocs metres de la casa rural que passa per sota una alzina surera. Si el seguim en direcció al riu no és difícil trobar-la. Malauradament actualment la font està en desús i quasi colgada de bardisses.

La Font Nova, va ser descoberta el 12 de Juliol de 1946 per Josep Ponsa, Jordi Rius, Josep Fugaroles, i Albert Fornés. Aquests quatre pioners es van cuidar d'arranjar-la perfectament recol·lectant els diners necessaris per poder portar a bon terme l'obra. També hi va col·laborar el propietari Salvador Batlle i Viñas. El mestre Salvador Codina (1910-1985) li va dedicar la sardana "Font Trobada", potser per això és també anomenada font de Sant Salvador. Tot i que ara sembla impossible de llegir, al pedró hi ha havia escrit:

Fuente de San Salvador

CONSTRUCCION: 12 JULIO 1946

RENOVADA 12 JULIO 1952

Creuem el torrent de Vilaseca cap a ponent sense problema, ja que sempre baixa un miso raig d'aigua. Veiem les característiques algues vermelles a les seves pedres, indicatiu que és un lloc on arriba poca llum solar i també de la netedat de les aigües. El corriol d'ascens és mig perdut, però sempre en direcció ponent arribem a una pista de terra. Seguint la pista a sud, passant per davant d'un bonica masia annexa a la granja "Xai del Montseny", en 400 metres arribem a un encreuament amb un camí de terra per on passa el PR-C 201. Seguim la pista a sud i de seguida trobem la carretera local GIV-5521 que va cap a Riells del Montseny. Prenent la carretera ara direcció nord-oest passem per davant del restaurant Can Mariano, i 200 metres més amunt trenquem pel corriol a la nostra esquerra resseguint la tanca d'una granja escola, que aquí hi té nombrosos animals. Podeu veure per la tanca cérvols, cabirols, porcs vietnamites.... El final de la tanca ens ha portat a un sender ben marcat, el sender de la font Pintoresca, que nosaltres prenem en direcció nord per en 100 metres arribar primer a un bonic forn que és un dels més antics de Breda, i després a tocar la riera, la font Pintoresca.

Font Pintoresca.

La font es troba sota una gran pedra de granit amb la inscripció de la data de la seva reconstrucció: 12-2-1912. Sembla que sobre de la data gravada s'hi podia llegir (amb ortografia prefabriana):

*D'aquesta font cristallina
beuen mentre tinguis set
pro respecta l'armonia
del banc, la taula i el vert*

A ambdós costats del broc actual, pedres arrodonides permeten el descans a banda i banda de la font. Abans de la Pintoresca hi havia un antiga font uns quatre metres de l'actual amb una pedra i la inscripció 1884. Aquest manantial rebia del nom de font del Molí. Actualment, uns metres més amunt de la font, encara hi ha un broc de ferro rovellat que surt d'una pedra al talús de la muntanya, no raja aigua pel broc, però si pels voltants, però consultant velles fotos no pot ser l'antiga font del Molí.

Per celebrar el centenari de la font, es va crear una comissió formada per diverses entitats breddenques que van organitzar al febrer del 2012 una caminada fins a la font, un esmorzar i una xerrada sobre els boscos de ribera a càrrec del naturalista Martí Boada.

Potser la més bella de les fonts breddenques, la font Pintoresca
(Foto: Adrià Corella)

Uns 300 metres més al nord, i resseguint la conca de la riera hi havia antigament la font de Cal Vila, avui perduda. A l'altre costat de la font Pintoresca, i passant per una palanca recentment arranjada podem veure les ruïnes del Moli d'en Bosc. Ara retornem pel senderó cap a Breda. Quan passem per un camp abandonat podem veure les ruïnes de La Farga, un dels primers llocs on es va treballar el ferro a Breda, avui completament en estat ruïnós, amb una gran alzina dins. A maig camí, i a tocar la riera, hi havia la històrica font del Petricó, avui en dia desapareguda. 700 metres a sud trobem una desviació a la nostra dreta, que ens porta una altra vegada cap a la riera de Breda. Just passar un coberts, un corriol desdibuixat baixa fins al llit de la riera, on trobem la font de Ca l'Erola.

Font de Ca l'Erola.

Antigament la font tenia un rústic pedró en forma de banc semicircular, però ara ja no en queda quasi res. Era una font molt freqüentada, però amb els anys i el poc manteniment s'ha deixat de transitar-hi, malgrat que encara ara és un lloc de repòs i tranquil·litat, amb falgueres, moltes i una gran verdor.

Font de Ca l'Erola en la seva aconfiguració actual (Foto: Adrià Corella)

Podem retrocedir, o aproximar-nos amb respecte a Ca l'Erola, gaudir de la bassa que és prop i dels seus espais ben cuidats fins a tornar a trobar la pista per on veníem i que ara ens portarà a sud resseguint la Riera de Breda fins arribar al carrer Josep Aragay, pel que caminarem a llevant fins a l'avinguda Mossèn Pere Ribot. 50 metres a la nostra esquerra trobem la font d'en Mingo.

Font d'en Mingo.

Situada a l'antiga carretera de Riells, avui avinguda Mossèn Pere Ribot, rector de Riells, poeta i escriptor. La font fou una obra de l'artista de Breda Mª Teresa Mas. El terreny va ser cedit pels propietaris, Rosa Carreras i el seu fill Salvador Vives.

Ja hem explicat com l'any 1992 l'AVVB va arreglar una sèrie de fonts que degut al desús s'havien abandonat, la font d'en Mingo va ser una d'elles, inaugurada el 3 d'octubre de 1993, va coincidir amb els actes commemoratius del 925^é aniversari de la consagració de l'església de Breda. És una de les fonts més importants de les inaugurades per l'Associació de Veïns, tant perquè és d'obra nova, com pel seu elevat cost econòmic. En el pedró de la font es pot apreciar un poema de Mossèn Pere Ribot (a qui està dedicada la font) que diu així:

*La font d'en Mingo,
té la virtut
de l'aigua fresca
de la salut.
El goig de l'aigua*

*ve del terreny
del gust de vida
i del Montseny.
Dóna coratge
no perd alè
perquè és imatge
de nostra fe.*

La font presenta tres àmbits molts diferents: una part elevada d'acer cortén amb retalls que permeten veure el cel, una part central ceràmica i una base pètria on és situat el broc. La terrissa representa un mosaic en forma de riera, d'una gran bellesa plàstica realçada per una panoràmica natural al Montseny increïble. A les peces ceràmiques destaquen en relleu pinyes, una ferradura i inclús un petita granoteta.

Antigament a la font hi havia uns safareigs públics anomenats d'en Mingo (pel nom de la casa propera), similars al que hi ha uns metres més amunt sota dels horts. Retrocedim els 50 metres i baixem pel carrer de l'Església fins a la plaça de la Bassa del Molí, on també hi ha una moderna font. Una mica més avall som al punt de partida de la nostra excursió, uns deu quilometres més cansats, però amb el cor alegre per la dotzena llarga de fonts que hem pogut gaudir. Si encara voleu aprofitar més la vostra estada a Breda pel proper carrer Capellans arribeu al Centre Cultural Els Forns, que bé val la nostra visita.

Conclusions

Les fonts han jugat i han de continuar jugant un paper clau en la vida dels pobles en general i de Breda en particular, com elements de proveïment de la necessària aigua però sobretot actualment per enfortir vincles socials al voltant de fontades, excursions, aplecs i festes. Cal mantenir el que Marcos Fernández Martínez defineix com a “cultura de la font”²: tradicions, costums i hàbits que es duen a terme amb les fonts com a protagonistes, per tal de mantenir viu aquest gran patrimoni històric, natural i cultural que són les fonts breddenques. Per això cal demanar a les administracions corresponents el manteniment de les fonts en bon estat, lliures de bardisses, de brutícia, i si pot ser de tanques que impedeixin de gaudir-ne. Cal exigir que es mantinguin les deus d’aigua naturals, lliures de contaminació de qualsevol mena, i de purins en especial, més enllà de posar el rètol “aigua sense garantia sanitària”. Cal treballar conjuntament amb els propietaris per tal poder defensar les fonts com elements patrimonials de Breda.

Mantenir les fonts en aquesta societat de les preses i de l’aigua embotellada és una feina heroica i necessària, és una tasca de tots: administracions, societat civil, associacions... per tal que puguem deixar als nostres fills i nets una herència digna. Recuperem la cultura de la font, recuperem el gaudi de les fonts. Que tornin els nens a jugar amb les xaragalls de l’aigua de la font, que tornin els enamorats a les fonts, que hi tornin els poetes!

Agraïments

Andreu Pujol i Mas, tinent d’alcalde de Breda. Josep Tornés Nonell, Associació de Veïns Vilatans de Breda (AVVB). Joan Corella Navarro, gran coneixedor de Breda.

Bibliografia

FARRERONS, Oscar; PAGESPETIT, Lluís. *El Montseny. 51 passejades per descobrir*. 1a ed. Sant Vicenç de Castellet: Farell, 2016 (Llibres de Muntanya, 44).

FARRERONS, Oscar; CORELLA, Adrià. *Projecte Fonts del Montseny*. Viladrau-Breda, 2017.

<https://www.google.com/maps/d/viewer?hl=es&mid=1NR7adiDk2597xsoOa7sFAvUucBE&ll=41.77379618536315%2C2.421964986732519&z=12>

² *Les fonts del Montseny: entre amenaces i oportunitats*. La Sitja del Llop -Revista del Montseny nº42. Pàgina 9.

FERNANDEZ MARTINEZ, Marcos (et altri). *Les fonts del Montseny: entre amenaces i oportunitats*. La Sitja del Llop -Revista del Montseny nº42. (pàgs. 9-11). Abril 2017.

FONT I VALENTÍ, Gemma. *A peu pel Montseny oriental*. Girona, 2014. Diputació de Girona. ISBN 978-84-15808-08-04

PAGESPETIT, Lluís. *111 Fonts de Montseny i molts indrets per descobrir*. Sant Vicenç de Castellet: Farell, 2003 (Llibres de Muntanya, 5). ISBN 84-95695-18-9.

PANAREDA, Josep Maria. *Descobrim el Montseny*. Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007.

PUJOL I MAS, Andreu. *1968: Per molts anys, Breda!* Monografies del Montseny, 28 (2013), p. 79-89.

ROMA, Francesc. *El Montseny. 50 itineraris a peu*. 2a. Edició. 2010. Cossetània Edicions. ISBN: 978-84-9791-676-9. Dipòsit legal: T-471-2010.

Cartografia

“Parc Natural del Montseny” Diputació de Barcelona. Àrea d’espais naturals. Realització cartogràfica: Francesc Corbera Santanach; Assessorament toponímic: Francesc Gurri Serra; Toponímia i camins: Joan Lopez Cortijo. Data vol base: 1985; revisió 2001. 3a. Edició, 2004. Escala 1:25.000.

“Montseny. La Calma – Matagalls – Les Agudes - Turó de l’Home – Valls del Congost – Tordera – Riera d’Arbúcies – Riera Major i Gurri. Guía Cartográfica”. Autorizado por el Consejo Superior Geográfico en 2 de diciembre de 1955. Revisión y puesta al día por Salvador Llobet, con observaciones directas sobre el terreno y aportaciones de las entidades excursionistas. Editorial Alpina. Granollers, 1970. Escala 1:40.000.

“Montseny. Parc Natural. Mapa-Guía Excursionista”. Editorial Alpina. Geo/Estel. Segona edició, febrer 2010. Escala 1:25.000.

